

Σ.Β.Β.Ε.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΕΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

**στη συνάντηση
με τον Υφυπουργό Οικονομίας
κ. Χρήστο Φώλια**

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- 1. Αναμόρφωση του «Αναπτυξιακού Νόμου»**
- 2. Κατανομή του «Αποθεματικού Επίδοσης» του Γ' ΚΠΣ**
- 3. Η ευκαιρία του Δ' ΚΠΣ**
- 4. Πλαίσιο προσέγγισης ξένων άμεσων επενδύσεων**
- 5. Επιπτώσεις της Διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βόρεια Ελλάδα**
- 6. Ο Μητροπολιτικός ρόλος της Θεσσαλονίκης για την ευρύτερη περιοχή συναρτάται άμεσα με την έγκαιρη υλοποίηση των έργων της περιοχής**
- 7. Η EXPO 2008 θα πρέπει να αποτελέσει κυρίαρχη εθνική επιδίωξη**
- 8. Η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα θα διαμορφώσει νέες συνθήκες για την υλοποίηση της περιφερειακής ανάπτυξης**

Αθήνα, 17 Μαρτίου 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Αναμόρφωση του «Αναπτυξιακού Νόμου»	1
2. Κατανομή του «Αποθεματικού Επίδοσης» του Γ' ΚΠΣ	4
3. Η ευκαιρία του Δ' ΚΠΣ	8
4. Πλαίσιο προσέγγισης ξένων άμεσων επενδύσεων	8
5. Επιπτώσεις της Διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βόρεια Ελλάδα	10
6. Ο Μητροπολιτικός ρόλος της Θεσσαλονίκης για την ευρύτερη περιοχή συναρτάται άμεσα με την έγκαιρη υλοποίηση των έργων της περιοχής	12
7. Η EXPO 2008 θα πρέπει να αποτελέσει κυρίαρχη εθνική επιδίωξη	13
8. Η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα θα διαμορφώσει νέες συνθήκες για την υλοποίηση	14

Αναπτυξιακά θέματα

1. Αναμόρφωση του Αναπτυξιακού Νόμου

Ο ΣΒΒΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι το βασικότερο εργαλείο περιφερειακής ανάπτυξης είναι ο αναπτυξιακός νόμος, ο οποίος στη σημερινή του μορφή αποδείχτηκε αναποτελεσματικός μηχανισμός βελτίωσης της περιφερειακής ανάπτυξης.

Για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας τα προσδοκώμενα κίνητρα του Αναπτυξιακού Νόμου θα αποτελούσαν αντιστάθμισμα στη συνεχή επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας από τις παρατεταμένες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των απαραίτητων υποδομών.

Όσον αφορά τον προ μηνός ψηφισθέντα αναπτυξιακό νόμο, οι παρατηρήσεις του ΣΒΒΕ συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Οι βελτιώσεις που εισήχθησαν στην τελική μορφή του νόμου είναι σημαντικές και δεν επιχείρησαν μια πραγματική τομή στη περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική της χώρας.

Από την πρώτη μελέτη των νέων μεταβολών στο σχέδιο νόμου παρατηρείται μια οριακή βελτίωση η οποία κυρίως στηρίχθηκε στον επαναπροσδιορισμό της Δ' Ζώνης που περιλαμβάνει πλέον όλους τους νομούς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στο νέο άρθρο που αφορά στη μεταβίβαση διοικητικών αδειών σε περίπτωση εταιρικών μετασχηματισμών καθώς και στη μείωση του φορολογικού συντελεστή για επενδύσεις άνω των 30 εκατ. ευρώ.

✓ **Μείωση του συντελεστή φορολογίας επί των κερδών στο 25% για επενδύσεις άνω των 30 εκατ. ευρώ**

Με μέσο όρο ύψους επένδυσης ανά επιχείρηση στα 431.000€ (σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία του ΥΠΕΘΟ) η πραγματική επίπτωση του μέτρου στην εγχώρια επενδυτική ικανότητα είναι μηδαμινή. Συνολικά το μέτρο είναι θετικό, όμως θα πρέπει να λάβει υπόψη του την ικανότητα των ελληνικών επιχειρήσεων να προχωρήσουν σε επενδύσεις της τάξεως των 30 εκατ. ευρώ.

Όσον αφορά την αναπροσαρμογή του κριτηρίου της στήριξης της απασχόλησης από 45.000€ σε 60.000€ κρίνεται ως ανεπαρκής. Η στήριξη της απασχόλησης, μέσω του περιορισμού του απόλυτου ύψους της επιχορήγησης, ανάλογα με τις δημιουργούμενες νέες θέσεις εργασίας, λειτουργεί ως αντικίνητρο.

Ο ΣΒΒΕ προτείνει τη διερεύνηση της σκοπιμότητας αυτού του περιοριστικού όρου, σε σχέση με την εναλλακτική δυνατότητα πρόσθετης ενίσχυσης των θέσεων εργασίας. Η προοπτική αυτή θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί με την κατάργηση του υφιστάμενου ανώτατου ορίου με την παροχή πρόσθετης ποσοστιαίας επιχορήγησης για επενδύσεις που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

✓ **Ενισχύσεις στις υστερούσες περιοχές και τον καθορισμό του καθαρού Ισοδύναμου Επιχορήγησης**

Το τελικό νομοσχέδιο του Υπουργείου δεν εμφανίζει κανένα χαρακτηριστικό περιφερειακής μέριμνας. Στην παρούσα ανακοίνωση, το ΥΠΟΙΟ αναιρεί τις ανακοινώσεις περί νέων ζωνών κινήτρων που παρουσίασε στις 29.10.2002. Ο ΣΒΒΕ εκτιμά ότι, το ΥΠΟΙΟ, καλυπτόμενο από την έγκριση του 2601/98 από την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή, δεν επιχειρεί την τροποποίηση του Περιφερειακού Χάρτη ενισχύσεων και τη διαφοροποίηση των ενισχύσεων σύμφωνα με τα πραγματικά προβλήματα κάθε περιοχής και αρνείται να αναδείξει στην Ε.Ε. τις προφανείς περιφερειακές ανισότητες της χώρας.

Ο ΣΒΒΕ λαμβάνοντας υπόψη:

- ♦ το γεγονός ότι ο Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (2000 – 2006) για την Ελλάδα, όπως εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα μπορούσε να προβλέπει υψηλότερα ανώτατα όρια έντασης των ενισχύσεων τόσο για τις περιφέρειες που υπερβαίνουν το 60% του κοινοτικού μέσου όρου, όσο και για τις υπόλοιπες περιφέρειες,
- ♦ την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με «τον αντίκτυπο της διεύρυνσης στις περιοχές που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες κοινοτική δράση για τις παραμεθόριες περιοχές» [COM (2001) 437 τελικό] όπου στο τμήμα «Κρατική ενίσχυση και επιχειρηματικό κεφάλαιο» αναφέρεται ότι: «*Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν τους υπάρχοντες κανονισμούς που τους επιτρέπουν τη διάθεση επιπλέον πόρων στις παραμεθόριες περιοχές στο πλαίσιο της συνολικής δημοσιονομικής κατανομής που ενέκρινε η Επιτροπή για το αντίστοιχο πρόγραμμα ενίσχυσης. Θα μπορούσαν επίσης να αυξήσουν τη δημοσιονομική κατανομή κατά 20% προκειμένου να διαθέσουν περισσότερους πόρους σε παραμεθόριες περιοχές χωρίς να απαιτείται η ενημέρωση της Επιτροπής*»,
- ♦ την υπαρκτή δυνατότητα τροποποίησης από την πλευρά της κυβέρνησης του Ελληνικού Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων το 2003, που δίδεται από τις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Πρότεινε τη σύνταξη νέου χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που θα εκμεταλλεύεται στο έπακρο τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ενισχύσεων για τις περιφέρειες της χώρας (NUTS επίπεδο II) και θα προβλέπει ιδιαίτερη ενίσχυση για τις παραμεθόριες περιοχές που συνορεύουν με υποψήφιες προς ένταξη χώρες.

Επιπλέον προτείνεται η δημιουργία ειδικών ζωνών κινήτρων, με πρόσθετη επιχορήγηση 10%, ανάλογα με το επίπεδο οικονομικής υστέρησης κάθε περιοχής, που θα καθορίζεται από αντικειμενικούς οικονομικούς δείκτες, παρά την ενδεχόμενη δυσκολία προσδιορισμού τους.

Η παροχή κινήτρων αυτής της μορφής θα ενισχύσει την ελκυστικότητα του Νόμου κυρίως για τις υστερούσες περιοχές.

Θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το οξύμωρο σχήμα εξομοίωσης στην ίδια ζώνη υψηλής ανάπτυξης της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, δύο περιοχών με τελείως διαφορετικές τάσεις ανάπτυξης κατά τα τελευταία χρόνια. Η Θεσσαλονίκη χωρίς ουσιαστική βελτίωση των υποδομών της αντιμετωπίζει ένα συνεχώς διευρυνόμενο ποσοστό ανεργίας που οφείλεται μεταξύ άλλων και στις μηδενικές ενισχύσεις κεφαλαιακών κινήτρων για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της περιοχής.

- ✓ **Για τους παραπάνω λόγους καθίσταται πλέον αναγκαίος ο χαρακτηρισμός του Νομού Θεσσαλονίκης στη Γ' Ζώνη κινήτρων.** Αντίστοιχα θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα εξαίρεσης των επενδύσεων της τέταρτης περιοχής από το κριτήριο της απασχόλησης.

Ο ΣΒΒΕ εκτιμά ότι είναι αναγκαία η πλήρης αξιοποίηση της ευελιξίας που παρέχεται από υπάρχοντες κανόνες κρατικής ενίσχυσης της Ε.Ε., όσον αφορά τη

γεωγραφική επιλεξιμότητα και το βαθμό της κρατικής ενίσχυσης για περιφερειακούς σκοπούς. Για τους λόγους αυτούς προτείνεται η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χάρτη Ενισχύσεων.

✓ **Σχηματισμός Ειδικού Αφορολόγητου Αποθεματικού Επενδύσεων**

Η μετάθεση της ημερομηνίας εφαρμογής του κινήτρου αυτού από το 2003 (οικονομικό έτος 2004) στο 2004 (οικονομικό έτος 2005), αποτελεί στην πραγματικότητα μια υπαναχώρηση της κυβέρνησης όσο αφορά τη δέσμευσή της για άμεση εφαρμογή αυτού του ιδιαίτερα κρίσιμου μέτρου για την ανάπτυξη των εγχώριων επενδύσεων.

Συμπεραίνεται ότι για το 2004 δεν θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις, αναμένοντας την εφαρμογή του μέτρου τον ερχόμενο χρόνο.

Ο ΣΒΒΕ πρότείνει το ύψος του αποθεματικού να διαμορφωθεί στο 50% των αδιανέμητων κερδών για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως από οποιοδήποτε κριτήριο (π.χ. κύκλος εργασιών). Αν λάβουμε υπόψη μας την υποχρεωτική διανομή κερδών κατά 35%, το παραπάνω ποσοστό διαμορφώνεται σε 37,5%.

Σε κάθε περίπτωση, η παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων δε μπορεί να θεωρηθεί ως αποτελεσματικό κίνητρο ώθησης και ανάπτυξης των επενδύσεων, ιδιαίτερα για τις περιφερειακές επιχειρήσεις, αφού προϋποθέτει την ύπαρξη σημαντικής κερδοφορίας.

Επιπλέον, και όσο αφορά τις προϋποθέσεις σχηματισμού του αφορολόγητου αποθεματικού ειδικά για τις εμπορικές επιχειρήσεις, που περιγράφεται στην παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου, προτείνεται να δημιουργηθεί ανάλογη πρόβλεψη για τις μεταφορικές επιχειρήσεις.

✓ **Επιπλέον θέσεις του ΣΒΒΕ**

Αποτελεί πάγια θέση του ΣΒΒΕ ότι ο διαχωρισμός μεταξύ νέων και παλαιών φορέων θα πρέπει να καταργηθεί και να αντιμετωπίζονται οι παλιές επιχειρήσεις ακριβώς όπως και οι νέες. Το κίνητρο αυτό θα πρέπει να αφορά εκτός από παραγωγικές επενδύσεις και τις επενδύσεις ανανέωσης και εκσυγχρονισμού.

Επιπλέον, η αντικατάσταση της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Ν.2601/1998 σύμφωνα με την οποία το ποσό επιχορήγησης καταβάλλεται από το Δημόσιο εφάπαξ εφόσον έχει πιστοποιηθεί η ολοκλήρωση της επένδυσης, η έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας και η συμμόρφωση του επενδυτή με τους όρους υπαγωγής, αποτελεί για το ΣΒΒΕ αντικίνητρο ιδιαίτερα για τις νέες και υφιστάμενες επιχειρήσεις, καταργώντας συνολικά την ελκυστικότητα των κινήτρων του 2601/1998.

Οι τμηματικές καταβολές της επιχορήγησης θα πρέπει να διατηρηθούν, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ενισχυθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΟΙΟ, με υψηλού επιπέδου προσωπικό και τον απαραίτητο μηχανογραφικό εξοπλισμό.

Στο πλαίσιο ενίσχυσης επενδύσεων στην αλλοδαπή, η υποχρέωση της μη διακοπής των εργασιών και η τήρηση των θέσεων απασχόλησης στην Ελλάδα, θα πρέπει να μην εφαρμόζεται αυτόματα αλλά να υπάρχει η δυνατότητα διασταλτικής ερμηνείας και αφού ληφθούν υπόψη η οικονομική συγκυρία και τυχόν ιδιαίτερα κλαδικά ή εξωγενή προβλήματα, που ενδέχεται να παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια της πενταετίας μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.

Προτάσεις – Ενέργειες:

Ο πρόσφατα ψηφισθείς Αναπτυξιακός Νόμος θα πρέπει να επανεξετασθεί και να τεθεί σε δημόσιο διάλογο. Κρίνουμε απαραίτητη την υιοθέτηση των θέσεων και των προτάσεών μας για την ενίσχυση της αναπτυξιακής προσπάθειας της χώρας.

Αναμένονται οι απαντήσεις και οι προτάσεις της Ελληνικής κυβέρνησης στις επιστολές της Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Επιτροπής της Ε.Ε.

2. Κατανομή αποθεματικού επίδοσης Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Το αναπτυξιακό απόθεμα του Γ' ΚΠΣ, το οποίο «τροφοδοτεί» την Ελληνική οικονομία, εισέρχεται στην κρισιμότερη περίοδο υλοποίησής του. Ήδη, έχει ολοκληρωθεί η ενδιάμεση αξιολόγηση του ΚΠΣ και στη βάση των ευρημάτων της αξιολόγησης αυτής θα διαμορφωθεί το συγκεκριμένο πλαίσιο αποφάσεων για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας και την περιφερειακή σύγκλιση.

Μολονότι έχει διανυθεί το ήμισυ περίπου της περιόδου του Γ' ΚΠΣ, η εφαρμογή του **προγράμματος διανύει σαφώς πρωϊμότερο στάδιο**. Κατά συνέπεια, εκ των πραγμάτων **δεν έχει ακόμη σωρευτεί η απαιτούμενη εμπειρία** από την εφαρμογή και η **αντίστοιχη πληροφόρηση**, οι οποίες **υπό άλλες συνθήκες** θα επέτρεπαν **βασιμότερα συμπεράσματα και ισχυρότερη τεκμηρίωση τους**.

Ο Σ.Β.Β.Ε. ανταποκρινόμενος στο θεσμικό του ρόλο στη Βόρεια Ελλάδα και προσπαθώντας να **εισφέρει θετικά στη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας** της Ελληνικής περιφέρειας, διατύπωσε το ακόλουθο πλαίσιο θέσεων και προτάσεων προς την κυβέρνηση, που αφορούσαν την ενδιάμεση αναθεώρηση του ΚΠΣ.

Κύρια Συμπεράσματα από την πορεία του Γ' ΚΠΣ έως σήμερα

1. Στο ήμισυ περίπου της περιόδου εφαρμογής του Γ' ΚΠΣ η **πρόοδος** που παρουσιάζουν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, **παρά την τάση βελτίωσης που παρατηρείται στους ρυθμούς ενεργοποίησης και απορρόφησης πολλών προγραμμάτων κατά το τελευταίο εξάμηνο του 2003, είναι αδιαμφισβήτητα αργή**.
2. Μετά την καθυστερημένη, κατά 18 μήνες, εκκίνηση του προγράμματος, οι **ρυθμοί απορρόφησης** των περισσότερων Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων παραμένουν **χαμηλοί**, εκτός από **ελάχιστες εξαιρέσεις** που αφορούν, κατά κύριο λόγο, **έργα που συνεχίζονται από το Β' ΚΠΣ** και τα οποία δεν βαρύνονται με απώλεια χρόνου στα προκαταρκτικά στάδια, όπως συμβαίνει με τα έργα νεωτεριστικού χαρακτήρα.
3. Η **άμεση συμβολή στην ανταγωνιστικότητα**, μέσω τη **προώθησης πόρων απευθείας** προς τις **παραγωγικές υποδομές** και τις επιχειρήσεις, είχε έως σήμερα **αισθητά μικρότερη προτεραιότητα**, ενώ πολύ πιο **περιορισμένη είναι η ενίσχυση των ανθρώπινων πόρων**. Η διαπίστωση αυτή ισχύει για όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα με ιδιωτική συμμετοχή.
4. Σε **επίπεδο στρατηγικής** του προγράμματος, οι οικονομικοί δείκτες της χώρας μας αποδεικνύουν ότι, η **εξωτερική ανταγωνιστικότητα** της ελληνικής οικονομίας φαίνεται να **υφίσταται μάλλον διάβρωση**, παρά να ενισχύεται, τα τελευταία χρόνια.

Η **ανάγκη** για παρεμβάσεις που εντάσσονται στον Άξονα «Ανταγωνιστικότητα» **όχι μόνο δεν είναι σήμερα μικρότερη απ' ό τι ήταν κατά την περίοδο του αρχικού σχεδιασμού, αλλά είναι μεγαλύτερη.**

5. Συγκριτικά με τα άλλα ΕΠ και ΠΕΠ, το **ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα»** παρουσιάζει σχετικά αργούς ρυθμούς υλοποίησης και πολλά προβλήματα. Τα κυριότερα αίτια της μη ικανοποιητικής πορείας εκτέλεσης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα» είναι:
 - 5.1. η **πολυτυπία** σε συνδυασμό με τον **ατελή σχεδιασμό** των καινοτόμων δράσεων που αναπόφευκτα διογκώνει τα προβλήματα εφαρμογής, όπως η καθυστέρηση στην εξειδίκευση και οι **νομικές εμπλοκές** με το **εθνικό** και το **κοινοτικό πλαίσιο,**
 - 5.2. ο **πολλαπλασιασμός** και η **επιμήκυνση** των διαδικασιών **επιλογής** έργων και υποέργων, και ο εξαιρετικά μεγάλος **φόρτος παρακολούθησης,**
 - 5.3. η **δυσκολία** των τελικών δικαιούχων να ενταχθούν στις **νέες απαιτητικές διαδικασίες,**
 - 5.4. ο **κορεσμός** των δυνητικών **τελικών αποδεκτών** από το πλήθος των προσφερόμενων προγραμμάτων,
 - 5.5. η **πολιτική των οικονομικών ενισχύσεων** δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τον κίνδυνο να οδηγήσει σε **προσαρμογή** των επιχειρηματικών σχεδίων στις **προδιαγραφές** των προκηρύξεων, **αντί στις απαιτήσεις της αγοράς.**
6. Η εικόνα της **περιφερειακής διάστασης** του Γ' ΚΠΣ, από την πρόοδο στην εκτέλεση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, δεν είναι ικανοποιητική. Οι υστερήσεις των Περιφερειών, συνδέονται με την **έλλειψη προόδου σε έργα** που εντάχθηκαν σε ΠΕΠ **αλλά εκτελούνται από άλλους φορείς** και ακόμη **καθυστερούν.** Επίσης, οι εν λόγω **υστερήσεις** συνδέονται και με τις **αδυναμίες στελέχωσης,** που είναι γενικά εντονότερες στις μικρότερες περιφέρειες.
7. Παρουσιάζονται σημαντικές **διοικητικής φύσεως δυσχέρειες και αδυναμίες.**

Κατανομή του αποθεματικού

Οι πόροι του **αποθεματικού επίδοσης** θα πρέπει να **κατευθυνθούν** σε έργα και δράσεις με στόχο την **εξισορρόπηση των περιφερειακών ανισοτήτων,** την **αύξηση της ανταγωνιστικότητας** των περιφερειακών επιχειρήσεων και τη στήριξη της **επιχειρηματικότητας.**

Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να **ενισχυθούν όλα τα προγράμματα που περιλαμβάνουν μέτρα με ιδιωτική συμμετοχή,** αυξάνοντας τον συντελεστή μόχλευσης του προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να προβλεφθούν πρόσθετα κονδύλια για την αύξηση του **μέτρου 2.2. του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης** για τις επενδύσεις μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων.

Προτάσεις – Ενέργειες:

Βασικό μέλημα στο πλαίσιο της αναθεώρησης θα πρέπει να αποτελέσει η **αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων** και **όχι αποκλειστικά η πιθανότητα απώλειας πόρων.**

Ο αυξημένος **κίνδυνος «απένταξης»** των **πιο απαιτητικών και καινοτόμων δράσεων** θα πρέπει να ειδωθεί κάτω από το πρίσμα της **συνεισφοράς τους στις νέες ανταγωνιστικές απαιτήσεις** και όχι μόνο υπό το **άγχος της απορρόφησης.**

Η επιλογή μεταξύ υποδομών και «ήπιων» παρεμβάσεων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τα παρακάτω:

- Οι «Υποδομές» μιας οικονομίας αποτελούν **όχι μόνον οι υποδομές δημοσίων έργων** (π.χ. οδικές αρτηρίες, λιμάνια κλπ) και τα **δίκτυα** στην **ευρεία έννοιά** τους (π.χ τηλεπικοινωνιακά δίκτυα – ενεργειακά δίκτυα κλπ), αλλά και οι υποδομές στην ευρεία έννοιά τους σε ανθρώπινο δυναμικό, το εκπαιδευτικό σύστημα που το παράγει, το σύστημα υγείας που το συντηρεί, το σύστημα έρευνας και τεχνολογίας που τα αναβαθμίζει κλπ.
- Η **εφικτότητα υλοποίησης** ενός έργου (σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και με υπάρχοντες ή υπό διαμόρφωση μηχανισμούς υλοποίησης) πρέπει να αποτελεί **κρίσιμο παράγοντα** για τον προγραμματικό σχεδιασμό και **κριτήριο ένταξης** του ή μη, **ανεξάρτητα** από το αν ανήκει στην κατηγορία των **υποδομών** ή των **ήπιων παρεμβάσεων**.

Οι **ελλείψεις σε υποδομές** στην **Περιφέρεια** είναι **εξαιρετικά μεγάλες**. Η βελτίωση των βασικών υποδομών θα αυξήσει την **ελκυστικότητα** των περιφερειών για **επενδύσεις** και θα έχει, τελικά, **πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις** και στην ανάπτυξη. Στο πλαίσιο αυτό, τα πραγματικά ερωτήματα μετατοπίζονται σε άλλα επίπεδα, δηλαδή στο **είδος των έργων που χρηματοδοτούνται** και στην **αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων**.

Τα έργα **τομεακού χαρακτήρα** που χρηματοδοτούνται από τα ΠΕΠ και των οποίων η **ευθύνη ολοκλήρωσης βαραίνει άλλους δημόσιους φορείς ή οργανισμούς**, θα πρέπει να υλοποιούνται με **κεντρική ευθύνη** υλοποίησης και τη **δημιουργία ενός νέου πλαισίου εφαρμογής**. Τα έργα αυτά δημιουργούν μια **στρεβλή εικόνα** τόσο ως προς τις **επιδόσεις** των Διαχειριστικών Αρχών των ΠΕΠ, όσο και σε σχέση με τη **φύση τους**, διότι κατ' ουσίαν αποτελούν **έργα εθνικής εμβέλειας**.

Η **αδυναμία προσέλκυσης ιδιωτικών πόρων** για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα και η μέχρι σήμερα αδυναμία υλοποίησης των διαδικασιών παραχώρησης, οφείλεται **αποκλειστικά σε διοικητικές αδυναμίες**. Θα πρέπει να εξευρεθεί άμεσα ένα **κατάλληλο πλαίσιο συνεργασίας** ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με βάση την Ευρωπαϊκή εμπειρία και πρακτική.

Για την ομαλή υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ κρίνονται απαραίτητες οι παρακάτω **Διοικητικές / Διαχειριστικές προσαρμογές**:

- ☞ Απλοποίηση χρονοβόρων διαδικασιών ένταξης και παρακολούθησης.
- ☞ Αξιοποίηση της τεχνικής βοήθειας και παροχή εξειδικευμένων τεχνικών συμβούλων προς όφελος των τελικών δικαιούχων.
- ☞ Συστηματικός έλεγχος των ποιοτικών κριτηρίων των έργων.

Θεωρούμε ότι ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα δύο επιχειρησιακά προγράμματα – μοχλούς υλοποίησης του Γ' ΚΠΣ: πρόκειται για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανταγωνιστικότητα» και «Οδικοί Άξονες».

Ειδικότερα, οι προτάσεις του ΣΒΒΕ για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους από εδώ και στο εξής, ανά πρόγραμμα είναι:

A. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα»

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα** παρά τις **ανησυχητικές** του επιδόσεις πρέπει να **ενισχυθεί**. Απαιτείται **ανασχεδιασμός**, επιμονή καθώς και **βελτίωση της συνεργασίας** και της **αποδοτικότητας** των **πολιτικών** και **διαχειριστικών ηγεσιών εντός του Υπουργείου Ανάπτυξης**.

Ειδικότερα προτείνεται:

- α) ο **περιορισμός της πολυτυπίας** του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και του **κατακερματισμού** των προγραμμάτων σε **χιλιάδες προτάσεις μικρού προϋπολογισμού με αμφίβολο αναπτυξιακό αποτέλεσμα,**
- β) η **ενίσχυση των ειδικών επενδύσεων εκσυγχρονισμού,** ποιότητας, περιβάλλοντος των υφιστάμενων επιχειρήσεων,
- γ) η ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων σε **συμπαγωγή, εξοικονόμηση ενέργειας, μεταστροφή στο φυσικό αέριο και αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας,** με προτεραιότητα στην **πολιτική επίλυση των προβλημάτων** που αποτελούν εμπόδιο, αφενός στην **αδειοδότηση** κι αφετέρου στη **διασύνδεση των ιδιωτικών επενδύσεων με το ηλεκτρικό σύστημα/δίκτυο,**
- δ) η άμεση **προκήρυξη των έργων** για τον **εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων ΒΙΠΕ,**
- ε) η άμεση **ενεργοποίηση** των μέτρων για τις **νέες ΒΕΠΕ** και τα **Τεχνολογικά Πάρκα,**
- στ) η **ενίσχυση της βαρύτητας** των παρεμβάσεων για την εμπορική - παραγωγική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και **επιμονή στα εργαλεία του ΠΑΒΕΤ και του ΗΡΩΝΑ.**

B. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικόί Άξονες – Υποδομές Μεταφορών και Διαμετακομιστικού Εμπορίου»

Η ολοκλήρωση των βασικών οδικών μεταφορικών υποδομών θα πρέπει να περιλαμβάνει τα τμήματα των οδικών αξόνων που έως σήμερα **δεν έχουν εξασφαλίσει χρηματοδότηση** και ειδικότερα:

- α) τα 54Km του κύριου κορμού της Εγνατίας Οδού,
- β) τους κάθετους άξονες :
 - 66 Km Θεσσαλονίκη – Σέρρες – Προμαχώνας,
 - 30 Km Σιάτιστα – Κρυσταλλοπηγή.

Η παραγωγική εκμετάλλευση των μεταφορικών υποδομών προϋποθέτει **ευρύτερες παρεμβάσεις,** που προάγουν τις **συνδυασμένες** μεταφορές και τον εκσυγχρονισμό των **εμπορευματικών και διαμετακομιστικών ροών** της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό κρίνονται ως άμεσες προτεραιότητες:

- α) η άμεση ενεργοποίηση για την **ολοκλήρωση των υποδομών στους λιμένες Αλεξανδρούπολης και Καβάλας,** και,
- β) η άμεση ενεργοποίηση των μέτρων για τη δημιουργία **Διαμετακομιστικών Εμπορευματικών Κέντρων** στη **Κεντρική Μακεδονία, Θράκη και Ήπειρο.**

3. Η Ευκαιρία του Δ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Η κατανομή των πόρων του Δ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης αλλά και η διαμόρφωση των βασικών αρχών που θα διέπουν τη μελλοντική περιφερειακή πολιτική της διευρυμένης ΕΕ, συνιστούν για τη χώρα μας σημαντικές προοπτικές αλλά και προκλήσεις. Η μορφή και το περιεχόμενο του Δ΄ ΚΠΣ που θα αφορά την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013 θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο θα συνεδριάσει για το θέμα αυτό εντός του 2004, σε άμεση συνάρτηση με τα θέματα του Κοινοτικού Προϋπολογισμού.

Προτάσεις – Ενέργειες:

- ▶ Ο σχεδιασμός για τις χρηματοδοτήσεις του Δ΄ ΚΠΣ από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα και να συνδεθεί με την πορεία υλοποίησης του Γ΄ ΚΠΣ και τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με τη δομή και το περιεχόμενο των περιφερειακών πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα δράσης του ΣΒΒΕ προβλέπει κατά το Β΄ εξάμηνο του 2004 να εκπονηθεί μελέτη στην οποία θα προσδιορίζονται οι ανάγκες και οι τομείς παρέμβασης για το Βορειοελλαδικό Τόξο (Ηπειρος – Μακεδονία – Θράκη) για την περίοδο από το 2007 έως το 2013.
- ▶ Στο πλαίσιο της σημαντικής προσπάθειας που καταβάλει η Ελληνική κυβέρνηση για τη διασφάλιση μεριδίου χρηματοδότησης από το Δ΄ΚΠΣ κρίνεται απαραίτητο να αναζητηθεί η κατάλληλη τεχνική υποστήριξη των εθνικών θέσεων μας μέσα από την αξιοποίηση της μέχρι σήμερα εμπειρίας που έχει αποκτηθεί. Για το λόγο αυτό προτείνεται η σύσταση τεχνικής, συμβουλευτικής επιτροπής με σκοπό την υποστήριξη και τεκμηρίωση των αναγκών της ελληνικής περιφέρειας, αλλά και των επιπτώσεων που θα υπάρξουν από τη διεύρυνση σε αυτές.

4. Πλαίσιο Προσέγγισης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

Η αναγκαιότητα για εισροή ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα μας αποτελεί έναν από τους βασικότερους στόχους των εκάστοτε κυβερνήσεων, αλλά και των περισσότερων παραγωγικών φορέων. Η σημερινή εικόνα είναι ιδιαίτερα δυσμενής για τη χώρα, ενώ οι ευκαιρίες που δημιουργούνται από τις αγορές των νέο-εισερχόμενων χωρών στην ΕΕ αναμένεται να εντείνουν την τάση μετανάστευσης των επιχειρήσεων.

Η χώρα στερείται των ουσιαστικών μέτρων εξυγίανσης, σε τομείς – δομές που αναμφίβολα άπτονται των ξένων επενδύσεων.

Η πορεία προσέλκυσης ξένων επενδυτικών κεφαλαίων σίγουρα δεν αποτελεί μία εύκολη διαδικασία. Η μεγιστοποίηση των ωφελειών του Γ΄ΚΠΣ, των ΟΑ 2004, καθώς και η ανάδειξη της πλεονεκτικής θέσης της χώρας στα Βαλκάνια αποτελούν τα ισχυρά χαρτιά της χώρας για την προσέλκυση του διεθνούς επενδυτικού ενδιαφέροντος. Κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας στην πορεία αυτή είναι η ταχύτητα υλοποίησης των απαραίτητων διαρθρωτικών αλλαγών, με έμφαση στην αναμόρφωση του αναπτυξιακού νόμου, την βέλτιστη δυνατή τροποποίηση του φορολογικού συστήματος, τη μείωση των φορολογικών συντελεστών και την εξάλειψη της πολυπλοκότητας, καθώς και την απλοποίηση όλων των σχετικών διαδικασιών στις δημόσιες υπηρεσίες.

Η Πολιτεία οφείλει πλέον να αποσαφηνίσει έγκαιρα και ολοκληρωμένα τους όρους που θα διασφαλίσουν την απρόσκοπτη υλοποίηση των επενδύσεων, αναλαμβάνοντας το μερίδιο

της ευθύνης της και προχωρώντας στις απαιτούμενες ενέργειες. Μεταξύ αυτών των ενεργειών εξέχουσα θέση κατέχει η έγκαιρη θεσμοθέτηση ενός ολοκληρωμένου πακέτου προϋποθέσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων, καθώς και η εξασφάλιση ασφαλιστικών δικλείδων που θα επιτρέπουν τον τακτικό, ολοκληρωμένο και συνεπή έλεγχο της εφαρμογής τους.

Προτάσεις – Ενέργειες:

Προς την κατεύθυνση αυτή, ιδιαίτερη βαρύτητα εκτιμούμε ότι θα πρέπει να δοθεί στα παρακάτω θέματα :

- ▶ Αναμόρφωση και απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου υποδοχής ξένων άμεσων επενδύσεων, με παράλληλη δημιουργία κινήτρων με περιφερειακό προσανατολισμό.
- ▶ Αναμόρφωση και απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης, με ταυτόχρονη μείωση του χρόνου και κόστους.
- ▶ Ανασυγκρότηση και στελέχωση του ΕΛΚΕ, το οποίο θα πρέπει να μετασχηματισθεί σε εταιρία ιδιωτικών προτύπων προσέλκυσης ξένων άμεσων επενδυτών με ρόλο one stop shop για τους ξένους επενδυτές. Παράλληλα προτείνεται η δημιουργία δικτύου συνεργασίας του ΕΛΚΕ με όλες τις διπλωματικές αποστολές της χώρας στο εξωτερικό, με στόχο την προσέλκυση επενδυτών και την καλύτερη δυνατή ενημέρωσή τους.
- ▶ Δημιουργία ειδικής καμπάνιας προσέλκυσης ενδιαφερόμενων επενδυτών στο εξωτερικό, με παρουσιάσεις όλων των περιφερειών της χώρας και με παράλληλη συνεργασία με ξένους και εγχώριους συμβούλους επενδύσεων.
- ▶ Δημιουργία ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης και φορολόγησης για ξένες άμεσες επενδύσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται σε παραμεθόριες περιοχές υψηλής ανεργίας.
- ▶ Αξιοποίηση των διεθνών σχέσεων των ακαδημαϊκών, ερευνητικών και τεχνολογικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο των νέων τεχνολογιών και της έρευνας για την προσέλκυση ξένων επενδυτών που ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε ανάλογα εγχειρήματα.
- ▶ Ανάδειξη και στρατηγική μελέτη των κυριότερων κλάδων της οικονομίας στους οποίους αναμένεται ενδιαφέρον από τους ξένους επενδυτές.
- ▶ Αποτελεσματικός περιορισμός της αδιαφάνειας και διασφάλιση ενός σταθερού νομικού και κανονιστικού πλαισίου για την προσέλκυση επενδύσεων.
- ▶ Δημιουργία ενός πλήρους φακέλου με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και πληροφορίες για τους αρμόδιους φορείς στην Αγγλική γλώσσα, με δυνατότητα πρόσβασης σε έντυπη αλλά και ηλεκτρονική μορφή (μέσω διαδικτύου).
- ▶ Αναγκαιότητα ενός κεντρικού σχεδιασμού και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, επιδόσεων και επιπτώσεων των επενδύσεων σε συνεχή βάση .
- ▶ Δημιουργία τεχνικών προδιαγραφών, βάση των οποίων θα μπορεί να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια του πλαισίου επενδύσεων, να εντοπιστούν οι τομείς – στάδια που επιδέχονται βελτίωση και να αποφευχθεί η πολυπλοκότητα.
- ▶ Σχεδιασμός και υλοποίηση κατάλληλης βάσης δεδομένων για την καταχώρηση όλων των απαραίτητων πληροφοριών (εκδήλωση ενδιαφέροντος από επενδυτές, ενέργειες ανταπόκρισης και περαιτέρω υποστήριξης του δυνητικού επενδυτή, χρονικός ορίζοντας επικοινωνίας κ.α.).
- ▶ Ανάλυση ουσιαστικών (μη επικαλυπτόμενων) συνεργιών από ένα σύνολο φορέων, στην πορεία υλοποίησης ενός ολοκληρωμένου πακέτου προσέλκυσης ξένων επενδύσεων.

- ▶ Σχεδιασμός και υλοποίηση ειδικής ηλεκτρονικής πύλης (portal), η οποία θα περιέχει συγκεντρωμένες όλες τις απαραίτητες πληροφορίες στις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παράλληλα θα στελεχωθεί με κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Ανάμεσα στις υπηρεσίες της εν λόγω πύλης θα πρέπει να σχεδιαστεί και η άμεση απάντηση – ανταπόκριση σε οποιαδήποτε ερώτηση δυνητικού επενδυτή.
- ▶ Θεσμοθέτηση ενός καλά ορισμένου πλαισίου επικοινωνίας αρμόδιων φορέων, προκειμένου να υπάρχει ξεκάθαρη κατανομή αρμοδιοτήτων και αποφυγή επικαλύψεων. Προς την κατεύθυνση αυτή θα ήταν χρήσιμη η δημιουργία οργανογραμμάτων και διαγραμμάτων ροής. Ως άμεσο επόμενο βήμα κρίνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη διαχείριση των ξένων επενδύσεων.

5. Επιπτώσεις της Διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βόρεια Ελλάδα

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά μία **πρόκληση**, η οποία αναμένεται να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Από την άλλη μεριά όμως, η διεύρυνση της Ε.Ε. **εγείρει ταυτόχρονα και ορισμένες επιφυλάξεις για τα κράτη μέλη**, κυρίως όσον αφορά τον κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο και ειδικότερα τα **ζητήματα πολυμορφίας και ανταγωνισμού** στις παραμεθόριες περιοχές.

Ειδικότερα για τη **Βόρεια Ελλάδα**, ο ΣΒΒΕ εκτιμά ότι οι **δυνητικές επιπτώσεις** της διεύρυνσης της Ε.Ε. εστιάζονται κατά κύριο λόγο στους **ακόλουθους τομείς**:

- **Η αναμενόμενη μείωση των κοινοτικών πόρων στο πλαίσιο της Περιφερειακής Πολιτικής**, λόγω μη επιλεξιμότητας περιφερειών του Βορειοελλαδικού τόξου για τις χρηματοδοτήσεις του στόχου 1 και η επιλεξιμότητα περιφερειών των νέων χωρών για ενίσχυσή τους από τα διαρθρωτικά ταμεία.
- **Η αναμενόμενη μείωση των κοινοτικών πόρων στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής**, η οποία **ισοδυναμεί με μείωση των ροών των σχετικών κοινοτικών πόρων προς την Ελλάδα**. Η μείωση αυτή είναι βέβαιο ότι θα αποδυναμώσει περαιτέρω τον αγροτικό τομέα της Βόρειας Ελλάδας, στον οποίο αντιστοιχεί το 39% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και το 36,3% της συνολικής παραγωγής της χώρας.
- Η αποδυνάμωση του αγροτικού τομέα της Βόρειας Ελλάδας είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει σταδιακά **αλυσιδωτά προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες που τροφοδοτούν το δυναμικό μεταποιητικό ιστό** της περιοχής. Ανάμεσα στους βιομηχανικούς τομείς που εκτιμάται ότι θα σημειώσουν περαιτέρω πτωτικές τάσεις στη Νότια Ευρώπη και την Ελλάδα περιλαμβάνονται η κλωστοϋφαντουργία, τα προϊόντα ένδυσης και ο κλάδος τροφίμων και ποτών, οι οποίοι και συνιστούν πρωταγωνιστικούς παραγωγικούς κλάδους της Βόρειας Ελλάδας, με συμμετοχή στο σύνολο της μεταποίησης που υπερβαίνει το 30%.
- **Εξαγωγές και ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων**. Η ένταξη των υποψηφίων χωρών στην Ε.Ε. είναι πολύ πιθανό να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών προϊόντων στις Ευρωπαϊκές αγορές. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται από μελέτες, σύμφωνα με τις

οποίες οι υποψήφιες χώρες και η Ελλάδα αναπτύσσονται με σχεδόν ανάλογους ρυθμούς, τα εξαγόμενα προϊόντα τους ενσωματώνουν παρόμοια επίπεδα τεχνολογίας, ενώ διαπιστώνεται σημαντική επικάλυψη (σε ποσοστό 40 – 65%) ανάμεσα στις βιομηχανικές εξαγωγές της ομάδας πέντε (5) υποψηφίων χωρών (Εσθονία, Πολωνία, Δημοκρατία της Τσεχοσλοβακίας, Σλοβενία, Ουγγαρία) και της Ελλάδας. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι την περίοδο 1993 – 1997 οι εξαγωγές της ως άνω ομάδας των υποψηφίων χωρών, αυξήθηκαν με πολύ ταχύτερο ρυθμό από αυτές της Ελλάδας. Τα δεδομένα αυτά καταδεικνύουν ότι οι ελληνικές εξαγωγές ενδέχεται να απολέσουν ορισμένες αγορές, γεγονός που θα επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τις επιχειρήσεις του Βορειοελλαδικού τόξου, αφού σ' αυτές αντιστοιχεί το 50% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών.

- **Το ζήτημα της μετανάστευσης – μετακίνησης εργατικού δυναμικού.** Οι διαφορές στις αμοιβές, στο βιοτικό επίπεδο και στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των υφιστάμενων κρατών μελών και νέων χωρών θα αποτελέσουν κίνητρο για μετανάστευση, ιδιαίτερα στις περιοχές των συνόρων. Ο ΣΒΒΕ θεωρεί ότι η γεινίαση της Βόρειας Ελλάδας με τις πλέον οικονομικά ασθενείς χώρες της ΝΑ Ευρώπης, καθιστά **ιδιαίτερα πιθανή τη μετακίνηση σημαντικού τμήματος του ως άνω μεταναστευτικού ρεύματος**, προς τις περιφέρειες της Βόρειας Ελλάδας. Το ενδεχόμενο αυτό θα μπορούσε να αποτραπεί με την αύξηση των Ελληνικών επενδύσεων στις όμορες χώρες.

Προτάσεις – Ενέργειες:

- ▶ **Βέλτιστο δυνατό συντονισμό των υφιστάμενων μέσων και των κοινοτικών προγραμμάτων ενίσχυσης** στις παραμεθόριες περιοχές, **χρήση του περιθωρίου ευελιξίας των ισχυόντων κανονισμών κρατικής ενίσχυσης και επιπρόσθετων επενδύσεων σε συγκεκριμένους τομείς**, ιδιαίτερα των υποδομών των μεταφορών και περιβάλλοντος.
- ▶ **Σχεδιασμός και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ενδυνάμωση των εξαγωγών.** Η πρόσφατη μείωση των εξαγωγικών επιδόσεων της χώρας, σε συνδυασμό με τις δυνητικές επιπτώσεις από τη διεύρυνση θέτει εκ νέου το ζήτημα μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής με έμφαση στο **συνολικό επαναπροσανατολισμό των εξαγωγικών προορισμών.**
- ▶ **Αύξηση των κονδυλίων χρηματοδότησης, μέσα από το αποθεματικό επίδοσης του Γ΄ ΚΠΣ στις παραμεθόριες περιοχές της χώρας** για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τη διεύρυνση, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ε.Ε. σχετικά με τον αντίκτυπο της διεύρυνσης στις περιοχές που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες - **COM (2001) 437 τελικό.**
- ▶ **Η αναζήτηση νέων πηγών - παραγόντων ανάπτυξης, η βέλτιστη αναμόρφωση του Αναπτυξιακού Νόμου, η επιτάχυνση της απορρόφησης των πόρων του Γ΄ ΚΠΣ, καθώς και η εκπόνηση ειδικών σχεδίων και η απόδοση πόρων για εκτεταμένες παρεμβάσεις.**
- ▶ Αναμόρφωση του Αναπτυξιακού Νόμου να προβλεφθούν **ειδικά μέτρα για την ενίσχυση** του ιδιαίτερα επιβαρημένου στη χώρα μας **κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας, καθώς και του κλάδου των τροφίμων και ποτών.**
- ▶ Πλήρης ενεργοποίηση του συνόλου των μέτρων του προγράμματος διασυνοριακής συνεργασίας **Interreg.** Να δοθεί έμφαση στην ενίσχυση των μεταποιητικών επιχειρήσεων με προτεραιότητα σε όσες δραστηριοποιούνται στις όμορες χώρες, οι οποίες είναι και χώρες εφαρμογής του προγράμματος.

6. Ο Μητροπολιτικός Ρόλος της Θεσσαλονίκης για την Ευρύτερη Περιοχή Συναρτάται Άμεσα με την Έγκαιρη Υλοποίηση των Έργων της Περιοχής.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, προβάλλει ως άμεση ανάγκη για την πόλη της Θεσσαλονίκης, η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός τόσο των υφιστάμενων υποδομών, όσο και η υλοποίηση των προγραμματισμένων. Η αναγκαιότητα των εν λόγω έργων έγκειται όχι μόνο στην αναβάθμιση της ποιότητας του βιοτικού επιπέδου της πόλης, αλλά και στο πλαίσιο γενικών υποδομών για την επιτυχή οργάνωση και διεξαγωγή της EXPO 2008.

Το στοίχημα της EXPO συνιστά την ιδανική ευκαιρία για την υλοποίηση όλων των «οφειλόμενων» υποδομών της πόλης. Παρόλα αυτά, η υλοποίηση των συγκεκριμένων υποδομών θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως αναγκαία, ανεξαρτήτως ανάληψης ή μη της EXPO από την πόλη της Θεσσαλονίκης. Συνοπτικά στο επιχειρησιακό σχέδιο της EXPO, που εκπονήθηκε το Μάρτιο του 2003, παρουσιάζονται τα απαραίτητα έργα γενικών υποδομών που θα πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2008, ως εξής:

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	
1.	Εγνατία Οδός
2.	Π.Α.Θ.Ε.
3.	Αεροδρόμιο «Μακεδονία» (επέκταση – αναβάθμιση)
4.	Σιδηροδρομικό δίκτυο (αναβάθμιση)
5.	Τερματικοί σταθμοί ΚΤΕΛ (ολοκλήρωση)
6.	Λιμάνι (εκσυγχρονισμός επιβατικού σταθμού)
7.	Εξωτερική περιφερειακή Θεσσαλονίκης
8.	Ανατολική περιφερειακή (Κ4 – Κ13) (ολοκλήρωση – αναβάθμιση)
9.	Αεροδρόμιο «Μακεδονία» (προσπελάσεις Θεσσαλονίκης – Χαλκιδικής)
10.	Σύνδεση 6 ^{ου} προβλήτα – Εγνατίας
11.	Ανισόπεδοι κόμβοι Δυτικής – Εσωτερικής περιφερειακής (Κ-16 Λαγκαδά)
12.	Διαπλάτυνση οδού Λαγκαδά
13.	Δυτική Είσοδος Θεσσαλονίκης
14.	Θαλάσσια συγκοινωνία
15.	Υποθαλάσσια αρτηρία
16.	Μετρό

7. Η EXPO 2008 θα πρέπει να Αποτελέσει Κυρίαρχη Εθνική Επιδίωξη

Η πιθανολογούμενη ανάληψη της Παγκόσμιας Έκθεσης EXPO 2008 από την Ελλάδα και τη Θεσσαλονίκη συνιστά **εγχείρημα μείζονος σημασίας με πολλαπλασιαστικά οφέλη** για την τοπική και Ελληνική οικονομία.

Ο ΣΒΒΕ χαιρέτισε από την πρώτη στιγμή τη βούληση της Πολιτείας να υποστηρίξει ουσιαστικά την υποψηφιότητα της Θεσσαλονίκης στη δύσκολη και μακρόχρονη πορεία ανάληψης της διοργάνωσης αυτής, επισημαίνοντας την **ανάγκη διασφάλισης των αναγκαίων πόρων** και της **μέγιστης δυνατής συναίνεσης των φορέων της πόλης**, προκειμένου να επιτευχθεί μία **διεκδίκηση αξιώσεων**, ανάλογη της ιστορίας και της αξίας της πόλης.

► Βασικές παράμετροι Project Management

- **Δημιουργία εταιρίας EXPO 2008, κατ' αντιστοιχία του ΑΘΗΝΑ 2004**, η οποία θα αναλάβει το **συντονισμό και την υλοποίηση των έργων και των προμηθειών**.
- **Αξιοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό** της συσσωρευμένης εμπειρίας της **HELEXPO** σε θέματα διοργάνωσης εκθέσεων παγκόσμιας εμβέλειας και του συνόλου των υποδομών της **ΔΕΘ**.
- Πρόβλεψη, κατ' αντιστοιχία του Αθήνα 2004, **ειδικών κινήτρων για εκσυγχρονισμό και ανέγερση ξενοδοχείων**.
- Μελέτη για τον εντοπισμό των έργων (π.χ. το σύνολο ή μέρος του χωριού EXPO), που μπορούν να συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον δυνητικών επενδυτικών φορέων και **πρόταση για χρήση του εργαλείου της αυτοχρηματοδότησης των έργων αυτών**, με άμεσο στόχο την ελαχιστοποίηση του κόστους επένδυσης.
- **Δημιουργία φορέα παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των έργων γενικών υποδομών** (Εγνατία Οδός, Μετρό, Υποθαλάσσια, κ.α.) - **έκδοση τριμηνιαίων εκθέσεων προόδου και κατάθεση προτάσεων για την επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων**.
- **Συνεργασία όλων των Δήμων και Κοινοτήτων για τη διάθεση του απαραίτητου ανθρώπινου δυναμικού** που θα απαιτηθεί ως υποστήριξη του πάγιου προσωπικού της EXPO (πληροφορίες, εξυπηρέτηση – συνεργασία, κλπ).
- **Ενίσχυση των Δημοσίων Υπηρεσιών Ασφαλείας**: Αστυνομία, Πυροσβεστική, ΕΚΑΒ, και **δημιουργία κέντρου διοίκησης των υπηρεσιών αυτών στο χώρο της EXPO**.
- Έμφαση και ολοκληρωμένος σχεδιασμός στα ζητήματα της **δημόσιας διοικητικής υποστήριξης**, τα **δημόσια μεταφορικά μέσα**, τις **υπηρεσίες όλων των δήμων και κοινοτήτων της ευρύτερης περιφέρειας (everyday management EXPO)**. Η λειτουργία της EXPO δεν θα πρέπει ούτε να αναλώσει το δυναμικό των παρεχόμενων υπηρεσιών προς την πόλη, αλλά ούτε και να δημιουργήσει αποθέματα υλικοτεχνικού εξοπλισμού μη ικανά για χρήση μετά το πέρας της παγκόσμιας έκθεσης.
- **Συστηματική περιβαλλοντική μέριμνα και πρόληψη**, με στόχο τη μικρότερη δυνατή επιβάρυνση στην πόλη.

- ▶ Στην πορεία σχεδιασμού και παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης των έργων που σχετίζονται με τη διοργάνωση της EXPO θα πρέπει σχεδιαστούν **εναλλακτικά σενάρια αντιμετώπισης των καθυστερήσεων** που πιθανόν να προκύψουν στην υλοποίηση των έργων **λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων**.
- ▶ Η διοργάνωση της EXPO θα πρέπει να αντιμετωπιστεί και ως **μία μοναδική ευκαιρία αναμόρφωσης και αναδόμησης χώρων και λειτουργιών** εντός της πόλης για περαιτέρω ανάπτυξη δράσεων και υπηρεσιών προς τους πολίτες και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη.

8. Η Δημιουργία Θεσμικού Πλαισίου για τα Αυτοχρηματοδοτούμενα Έργα θα Διαμορφώσει Νέες Συνθήκες στην Υλοποίηση της Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα αποτελούν συμπράξεις μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη χρηματοδότηση και τη λειτουργία – διαχείριση ενός έργου υποδομής, αλλά και έργων παροχής υπηρεσιών. Πρόκειται για **μία μορφή ιδιωτικοποίησης** που περιλαμβάνει την ανάπτυξη δραστηριοτήτων με τη μορφή **συμβάσεων παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης**.

Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία τα έργα που καλύπτονται κάτω από το σχήμα ανάλογων συμβάσεων περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εθνικές οδούς, σιδηροδρομικές γραμμές, λιμάνια, αεροδρόμια, συστήματα μεταφορών, τηλεπικοινωνίες, ανάκτηση – αναμόρφωση εκτάσεων γης, βιομηχανικές και τουριστικές ιδιοκτησίες, κατασκευή νοσοκομείων, σχολείων, αποχετευτικών εγκαταστάσεων, στρατιωτικών εγκαταστάσεων, φοιτητικών και εργατικών κατοικιών, **καθώς και** συστημάτων και δικτύων πληροφοριακής τεχνολογίας.

Προτάσεις – Ενέργειες:

Στην προσπάθεια ενεργοποίησης ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για τη διεκπεραίωση και επιτάχυνση των συγχρηματοδοτούμενων έργων, η Πολιτεία οφείλει να αποδώσει έμφαση στα ακόλουθα ζητήματα:

- ▶ **Άμεση αναθέμανση του πολιτικού ενδιαφέροντος** για τα έργα αυτά.
- ▶ **Καλλιέργεια πολιτικής συναίνεσης** απ' όλα τα κόμματα για τη σημασία των αυτοχρηματοδοτούμενων έργων στην προσπάθεια ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης.
- ▶ **Δημιουργία ειδικού νομοθετικού πλαισίου για τις συμβάσεις παραχώρησης**, λαμβάνοντας υπόψη:
 - ▶ τις **πρόσφατες σχετικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής** και αποδίδοντας τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια στην **ευέλικτη εφαρμογή συμβάσεων παραχώρησης και στα μικρά ή μεσαία έργα, των Περιφερειών, των Νομών και των Δήμων,**
 - ▶ την **προώθηση της ακεραιότητας, της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης στη διαδικασία επιλογής** των κατασκευαστικών ομίλων – αναδόχων,
 - ▶ την **επιλογή του παραχωρησιούχου μέσα σ' ένα λογικό χρονικό διάστημα** και με γνώμονα ένα **λογικό κόστος**, τόσο για το Δημόσιο όσο και για τους ιδιώτες,
 - ▶ τον **κατάλληλο καταμερισμό των κινδύνων** ανάμεσα στον παραχωρησιούχο και την πολιτεία, καθώς και την **εφαρμογή απλών και ξεκάθαρων διαδικασιών**

αποζημίωσης του παραχωρησιούχου σε περίπτωση υπευθυνότητας της Πολιτείας,

- ▶ την **πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού από το Δημόσιο** για τη διαχείριση των πολύπλοκων θεμάτων που προκύπτουν σ' όλα ανεξαρτήτως τα στάδια των έργων με συμβάσεις παραχώρησης.
- ▶ **Σχεδιασμός Ολοκληρωμένου Ελληνικού Προγράμματος Συγχρημ/νων Έργων.** Ο σχεδιασμός του προγράμματος αυτού προϋποθέτει τη **δημιουργία ειδικού οργανισμού για την προώθηση των συμβάσεων παραχώρησης**, με αρμοδιότητες:
 - ▶ την **καταγραφή και αξιολόγηση όλων των έργων που μπορούν να προσελκύσουν ιδιωτικά κεφάλαια**, ανάλογα με το βαθμό ελκυστικότητας και δυσκολίας που παρουσιάζουν (υπογραμμίζεται ότι **δεν έχει αναταθεί ανάλογη αρμοδιότητα στην ΕΥΔΕ/ΟΑΠ**),
 - ▶ το **σχεδιασμό και τη διαχείριση των διαγωνισμών για την εκμετάλλευση των έργων**,
 - ▶ την **παρακολούθηση** των νομικών πτυχών των συμβάσεων για κάθε έργο και την **τυποποίηση των διαδικασιών διαγωνισμού**, μέσω της **ομαδοποίησης των προγραμμάτων συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτών σε μικρό αριθμό κατηγοριών** (υπογραμμίζεται ότι **δεν έχει ανατεθεί ανάλογη αρμοδιότητα στην ΕΥΔΕ/ΟΑΠ**).
- ▶ **Δημιουργία κατάλληλης Διυπουργικής Ομάδας** (πρότυπο Ιρλανδίας), η οποία θα αναπτύσσει κριτήρια και θα παρέχει **συμβουλές αναφορικά με ανακύπτοντα ζητήματα** (αξιολόγηση προτάσεων, χρηματοδότηση, κ.α.) **από την εφαρμογή συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτών**. Η Ομάδα αυτή μπορεί να αποτελείται από εκπροσώπους των Υπουργείων Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Τοπικής Διοίκησης, Εκπαίδευσης – Επιστημών, Δημοσίων Επιχειρήσεων, του Γραφείου του Πρωθυπουργού, καθώς και από μία **Ανεπίσημη Συμβουλευτική Ομάδα** από εκπροσώπους Επιχειρηματιών - Εργοδοτών και Εργαζομένων.
- ▶ **Υλοποίηση κατάλληλου πλαισίου προσέλκυσης Ιδιωτικών Κεφαλαίων, εγχώριων και διεθνών**, μέσα από:
 - ▶ την **εκπόνηση ειδικής μελέτης αξιολόγησης κινδύνων** και την **κατανομή αυτών** στους αντίστοιχους συμβαλλόμενους φορείς,
 - ▶ τη **θεσμοθέτηση διακριτών ρόλων κυρίου του έργου και ιδιωτικών φορέων**, καθώς και την **ύπαρξη νομικού πλαισίου εφαρμογής των κανόνων**,
 - ▶ την **αμοιβαία εμπιστοσύνη** μεταξύ των συμβαλλομένων και την **συγχρονισμένη εκκίνηση δημοσίου και ιδιωτικού τομέα** από τα πρώτα στάδια διαμόρφωσης της απόφασης για το έργο,
 - ▶ την **ουσιαστική μείωση του συντελεστή φόρου επί των εταιρικών κερδών** (Corporation Tax). Μία ανάλογη ρύθμιση είναι βέβαιο ότι θα έχει **θετικότατο αντίκτυπο στη χρηματοδότηση έργων υποδομής**, καθόσον **δημιουργεί ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό πλαίσιο** για την προώθηση συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτών.
- ▶ **Προσέλκυση και διατήρηση του ενδιαφέροντος των τραπεζών**, εγχώριων και διεθνών, για τη χρηματοδότηση των έργων αυτών, μέσα από τη **θεσμοθέτηση μίας ικανής σχετικής νομοθεσίας που θα προβλέπει την εγγύηση του δημοσίου** και τη **δημιουργία νέων χρηματοδοτικών προϊόντων ειδικά διαμορφωμένων για τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα**. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη **συμμετοχή των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών για τη χρηματοδότηση των έργων αυτών**.